

**Конвенција Савета Европе
за заштиту адвокатске професије**

Приремено издање

Преамбула

Државе чланице Савета Европе и друге потписнице ове Конвенције,

С обзиром на то да је циљ Савета Европе да оствари веће јединство својих чланица;

Позивајући се на Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода (ETS бр. 5, 1950) и пратеће протоколе, и на судску праксу Европског суда за људска права;

Узимајући у обзир Основна начела о улози адвоката, усвојена на Осмом конгресу Уједињених нација о превенцији криминала и поступању према починиоцима кривичних дела (Хавана, Куба, 27. август – 7. септембар 1990. године);

Узимајући у обзир Препоруку Комитета министара државама чланицама бр. (2000)21 о слободи обављања адвокатске професије;

Узимајући у обзир Резолуцију бр. 44/9 о независности и непристрасности судске власти, поротника и правних асистената и независности адвоката, коју је усвојио Савет Уједињених нација за људска права 16. јула 2020. године;

Истичући основну улогу адвоката и њихових професионалних (струковних) удружења у очувању владавине права, осигурању приступа правосуђу и обезбеђењу заштите људских права и основних слобода;

Напомињући уз дубоку забринутост да су адвокати све више изложени нападима, претњама, узнемиравању и застрашивању због обављања својих послова, као и непримереном спречавању или мешању у обављање легитимних професионалних активности;

Осуђујући све врсте таквих напада, претњи, узнемиравања, застрашивања и непримереног спречавања или мешања;

Имајући у виду разлике у начину организовања адвокатске професије у државама чланицама Савета Европе и другим потписницама ове Конвенције;

Имајући у виду потребу за јачањем међународног правног оквира ради обезбеђења слободе бављења адвокатском професијом,

Споразумеле су се о следећем:

Поглавље I – Циљ, област примене и употреба термина

Члан 1 – Циљ Конвенције

1. Циљ ове Конвенције је унапређење заштите адвокатске професије и права на њено обављање уз пуну независност, без дискриминације, непримереног спречавања или мешања, као и без изложености нападима, претњама, узнемиравању или застрашивању.
2. Овом Конвенцијом се успоставља конкретан механизам како би се обезбедила делотворна примена њених одредби од стране држава уговорница.

Члан 2 – Област примене

1. Ова Конвенција се примењује на професионалне активности адвоката и њихових струковних удружења.
2. Одредбе чланова од 5. до 9. Конвенције односе се, уколико су релевантне у конкретном случају, на адвокате који, под стручним звањем стеченим у матичној држави, пружају правне савете, помоћ или заступање у некој од држава уговорница и који:
 - а) су обухваћени изјавом друге државе уговорнице датом у складу са чланом 20. став 1 ове Конвенције; или
 - б) то чине у складу са правом те државе уговорнице, правом Европске уније или међународним споразумима.
3. Одредбе члана 6. (професионална права адвоката), члана 7. (слобода изражавања) и члана 9. (мере заштите) став 4 ове Конвенције примењују се и на:
 - а) свако лице коме је, противно члановима 5. и 8. ове Конвенције, одбијена стручна квалификација адвоката или лиценца за рад, или су му/јој исте укинута или привремено одузете (суспендоване);
 - б) свако лице које међународни суд или трибунал, или тело основано од стране међународне организације, призна као надлежно за поступање у поступцима пред тим органом, било да пружа правне савете или заступа у тим поступцима.
4. Одредбе члана 6. ст. 3 подставови б) и в) и члана 9. ст. 4 ове Конвенције примењују се и на лица која су запослена или ангажована од стране адвоката у својству њихових помоћника уколико њихов рад директно доприноси обављању професионалних активности тих адвоката.
5. Одредбе члана 9. став 4 ове Конвенције се даље односе и на лица запослена или ангажована ради пружања помоћи струковним удружењима уколико је њихово ангажовање повезано са обављањем професионалних активности тих удружења.

Члан 3 – Употреба термина

За потребе ове Конвенције:

- а) термин „адвокат“ означава свако физичко лице које поседује одговарајућу стручну квалификацију и овлашћење, према националном праву, за обављање адвокатске професије;

б) „клијент“ је свако физичко или правно лице коме адвокат пружа правну помоћ, услуге правног саветовања или заступања;

в) „потенцијални клијент“ је свако физичко или правно лице које, посредно или непосредно, тражи правну помоћ, савет или да га заступа дати адвокат;

г) „струковно удружење“ је представнично тело коме поједини или сви адвокати припадају, посредно или непосредно, или путем регистрације, а које има одређену надлежност за организовање или регулисање (уређење) њихове професије у складу са националним правом;

д) „професионалне активности адвоката“ су све радње које се предузимају ради припремања односно пружања правних савета, помоћи или заступања клијента односно потенцијалног клијента у вези са тумачењем или применом права, било националног, страног или међународног, како у државама уговорницама у којима су основане тако и где год се оне могу предузети, као и у вези са поступцима и радом међународних судова или трибунала или тела основаних од стране међународних организација;

ђ) израз „професионалне активности струковних удружења“ подразумева све радње обухваћене чланом 4. став 2 ове Конвенције;

е) „органи јавне власти“ су:

- (i) органи власти и управе на националном, регионалном и локалном нивоу;
- (ii) законодавна тела и органи судске власти уколико обављају управне функције према националном праву;
- (iii) физичка или правна лица уколико врше управна овлашћења;

ж) изразе „прописано законом“ и „неопходно у демократском друштву“ треба схватити у смислу Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, односно према њеном тумачењу од стране Европског суда за људска права.

Поглавље II – Материјалне одредбе

Члан 4 – Струковна удружења

1. Државе уговорнице се обавезују да обезбеде да национални правни и регулаторни оквир гарантује да су струковна удружења независна и самостална тела. Избор њихових извршних органа врши се у складу са важећим прописима, без утицаја (мешања) екстерних фактора.

2. Државе уговорнице се обавезују да омогуће струковним удружењима да:

- а) промовишу и заступају интересе адвоката и њихове професије;
- б) промовишу и бране независност адвоката и њихову улогу у друштву;
- в) израђују стандарде професионалног понашања и промовишу њихово поштовање, у складу са овом Конвенцијом;
- г) промовишу приступ професији адвоката и њихово континуирано образовање и усавршавање;

д) сарађују са адвокатима, другим струковним удружењима и међународним, међудржавним владиним и невладиним организацијама по питању правних ствари и правне праксе, укључујући и унапређење и заштиту улоге адвоката; и да

ђ) унапређују добробит адвоката и по потреби помажу њима и њиховим породицама.

3. Државе уговорнице се обавезују да обезбеде благовремене и делотворне консултације са струковним удружењима у погледу свих предлога владе за измену закона, процедуралних и управних прописа који директно утичу на професионалне активности адвоката и уређење ове професије.

4. Државе уговорнице се обавезују да осигурају да ниједан услов за чланство у струковном удружењу не спречава адвокате да оснивају и учествују у раду других удружења ради промовисања својих професионалних интересовања и активности.

Члан 5 – Право на обављање адвокатске службе

1. Државе уговорнице се обавезују да обезбеде да су пријем у адвокатуру, континуирано бављење адвокатуром и поновни пријем у адвокатуру прописани законом и да:

а) се заснивају на објективним, релевантним и транспарентним критеријумима који се примењују кроз правичан поступак; као и да

б) не постоји дискриминација ни по ком основу забрањеном судском праксом Европског суда за људска права.

2. Државе уговорнице се обавезују да обезбеде да одлуке о пријему, континуираном бављењу и поновном пријему у адвокатуру доноси струковно удружење или друго независно тело и да оне могу бити предмет оспоравања пред независним и непристрасним судом или трибуналом утврђеним законом.

Члан 6 – Професионална права адвоката

1. Државе уговорнице се обавезују да обезбеде да адвокати имају право да:

а) пружају и нуде правне савете, помоћ и заступање, укључујући и одбрану људских права и основних слобода;

б) пристану или одбију да прихвате било које физичко или правно лице као свог клијента и раскину правни однос са клијентом;

в) успешно и без одлагања приступе својим клијентима, као и потенцијалним клијентима, чак и када су они лишени слободе;

г) буду признати као лица овлашћена да дају правне савете, пружају правну помоћ или заступају своје клијенте;

д) ефикасно, неограничено и без одлагања приступају свим релевантним материјалима који су у поседу или под контролом надлежних органа јавне власти, судова и трибунала када заступају своје клијенте;

ђ) ефикасно приступају и комуницирају са судом, трибуналом или другим сличним телом пред којим су квалификовани да поступају.

е) подносе захтеве или предлоге у име својих клијената, укључујући и оне који се односе на изузеће судије, јавног тужиоца или члана тела које треба да одлучује у конкретном предмету, као и на вођење поступка;

ж) активно и ефикасно учествују у свим поступцима у којима заступају своје клијенте.

з) обавештавају јавност о својим услугама.

2. Државе уговорнице се обавезују да обезбеде да адвокати не сnose грађанскоправну или кривичноправну одговорност за усмене или писане изјаве дате у доброј вери и са дужном пажњом у свим поступцима које воде у име својих клијената.

3. Државе уговорнице су дужне да обезбеде да адвокати:

а) могу својим клијентима односно потенцијалним клијентима да пружају правне савете насамо приликом личног сусрета;

б) могу да обављају поверљиву комуникацију са својим клијентима, односно потенцијалним клијентима, у било ком облику и путем било ког средства комуникације;

в) немају обавезу да открију, предају или пруже доказ о било којој информацији или материјалу који су добили, посредно или непосредно, од својих клијената односно потенцијалних клијената, као ни о било каквој размени информација са њима, нити материјалима припремљеним у вези са том разменом или са вођењем поступка у њихово име.

4. На остваривање права утврђених ставовима 1, 2 и 3 овог члана не смеју се одређивати никаква ограничења, осим оних која су прописана законом и која су неопходна у демократском друштву. Та ограничења обухватају, али нису ограничена на, захтеве да се обезбеди да правна помоћ, савети и заступање буде доступно свима.

5. Државе уговорнице се обавезују да обезбеде да адвокати не трпе негативне последице идентификовања са својим клијентима или њиховим циљем. Овај члан се примењује не доводећи у питање слободу изражавања која је заштићена Конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и домаћим правом.

Члан 7 – Слобода изражавања

1. Државе уговорнице се обавезују да осигурају право адвоката да обавештавају јавност о стварима које се односе на предмете њихових клијената, уз ограничења која су искључиво прописана законом и која произилазе из професионалних обавеза, захтева правосуђа и поштовања приватног живота, а која су неопходна у демократском друштву.

2. Државе уговорнице се обавезују да обезбеде право адвоката, индивидуално или колективно, као и струковних удружења, да промовишу владавину и поштовање права, да учествују у јавним расправама о садржини, тумачењу и примени важећих и предложених законских одредби, судским одлукама, обављању правосудне функције и омогућавању приступа правди и унапређењу и заштити људских права, као и да предлажу реформе у вези са тим питањима.

Члан 8 – Дисциплинска одговорност

1. Државе уговорнице су у обавези да осигурају да се основ за покретање дисциплинског поступка против адвоката темељи искључиво на стандардима професионалног понашања који су прописани законом и који су и сами у складу са правима и слободама садржаним у Конвенцији за заштиту људских права и основних слобода.

2. Државе уговорнице предузимају кораке да обезбеде да се дисциплински поступак против адвоката:

а) покреће пред:

- (i) независним и непристрасним дисциплинским одбором који је основало струковно удружење,
- (ii) независним и непристрасним јавним органом, или
- (iii) независним и непристрасним судом или трибуналом који је утврђен законом;

б) спроводи у разумном року;

в) води у складу са захтевима у погледу правичног суђења прописаним чланом 6. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода и са правом на правну помоћ, саветовање и заступање од стране адвоката по сопственом избору; и да се

г) може преиспитивати на захтев дотичног адвоката пред независним и непристрасним судом или трибуналом који је утврђен законом.

3. Државе уговорнице предузимају кораке да осигурају да се при изрицању дисциплинских санкција адвокатима поштују начела законитости, недискриминације и сразмерности. Забрана права на обављење адвокатске професије се може изрећи искључиво за најтеже повреде професионалних стандарда.

Члан 9 – Мере заштите

1. Државе уговорнице се обавезују да адвокатима, уз ограничења која су прописана законом и која су неопходна у демократском друштву ради спречавања, истраживања или процесуирања кривичних дела или ради заштите права других, омогуће:

а) приступ адвокату кога сами изаберу у случају да буду лишени слободе;

б) да, без непримереног одлагања, обавесте представнике њиховог струковног удружења о њиховом лишењу слободе, правном основу за то и месту задржавања;

в) да њихов независни бранилац или представник њиховог струковног удружења присуствује:

- (i) сваком претресу који се спроводи у оквиру грађанске, кривичне или управне истраге или поступка, који укључује претрес њих самих или претрес просторија, возила или уређаја које су користили у професионалне сврхе;
- (ii) заплени или изради копија докумената, свих других података, као и опреме коју су користили у професионалне сврхе;

осим када органи који спроводе претрес или заплону не врше увид у документацију односно податке;

г) да буду обавештени о својим правима из подстава а), б), и в) овог става у тренутку лишења слободе, а пре подвргавања претресу или заплени односно изради копија докумената.

2. Државе уговорнице се обавезују да обезбеде успостављање и поштовање одговарајућих мера заштите приликом спровођења инспекцијског надзора или других мера надзора над адвокатском професијом.

3. Државе уговорнице се обавезују да предузму кораке да обезбеде да струковна удружења могу, уз ограничења која су прописана законом и која су неопходна у демократском друштву ради спречавања, истраживања и процесуирања кривичних дела или ради заштите права других, да штите права предвиђена овом Конвенцијом, и то тако што ће:

а) имати, путем својих представника, делотворан приступ адвокатима који су лишени слободе ако они то захтевају;

б) бити обавештени, без неоправданог одлагања, о случајевима, иначе познатим полицијским органима, који се односе на нападе или убиство адвоката, када постоји основана сумња да су разлог томе њихове професионалне активности а ти случајеви нису јавно обелодањени, као и када адвокати нису у могућности да их сами о томе обавесте;

в) имати могућност да присуствују расправама у свим поступцима против адвоката где постоји основана сумња да су покренути због њихови професионалних активности.

4. Државе уговорнице:

а) су дужне да осигурају да адвокати и њихова струковна удружења могу несметано да обављају своје професионалне активности и остварују права из члана 7. ове Конвенције, без да буду изложени:

(i) физичким нападима, претњама, узнемиравању или застрашивању, у било ком облику; или

(ii) било каквом непримереном ометању или мешању у рад;

б) обавезне су да се уздрже од учешћа у поступцима наведеним у подставу а) овог става; и

в) спроводе делотворну истрагу о поступцима из подстава а) овог става када постоји основана сумња да такво понашање може представљати кривично дело.

5. Државе уговорнице су дужне да се уздрже од усвајања било којих мера или пракси којима би се нарушила независност и самосталност струковних удружења.

Поглавље III – Механизам надзора

Члан 10 – Експертска група за заштиту адвокатске професије

1. Експертска група за заштиту адвокатске професије (у даљем тексту: GRAVO) биће задужена за надзор над применом ове Конвенције од стране држава уговорница.
2. Групу GRAVO чини најмање осам а највише дванаест чланова. Чланове бира Комитет држава уговорница, основан сходно члану 11. ове Конвенције, на основу именовања из редова држављана држава уговорница Конвенције, на мандат од четири године, који се може обновити једном.
3. Први избор осам чланова биће одржан у року од једне године након ступања ове Конвенције на снагу. Избор додатна четири члана биће одржан након 25. ратификације или приступа Конвенцији.
4. Одабир чланова групе GRAVO заснива се на следећим начелима:
 - а) чланови се бирају кроз транспарентан поступак, из редова лица високог моралног интегритета, са доказаним професионалним искуством у областима које покрива ова Конвенција;
 - б) у групи GRAVO не могу бити два члана држављана исте државе;
 - в) чланови треба да буду представници различитих правних система;
 - г) састав групе GRAVO мора да одражава родну и географску равнотежу;
 - д) чланови представљају сами себе и независни су и непристрасни у вршењу својих функција и на располагању су за успешно извршавање својих дужности.
5. Поступак за избор чланова GRAVO одређује Комитет министара Савета Европе, након консултација са државама уговорницама и добијања њихове једногласне сагласности, у року од шест месеци од ступања на снагу ове Конвенције.
6. GRAVO доноси сопствени правилник о раду.
7. Чланови групе GRAVO, као и други чланови делегација који обављају државне посете сходно члану 12. ове Конвенције, уживају привилегије и имунитет утврђен у додатку ове Конвенције.

Члан 11 – Комитет држава уговорница

1. Комитет држава уговорница чине представници држава уговорница ове Конвенције, при чему државе уговорнице воде рачуна да обезбеде родну равнотежу у његовом саставу.
2. Комитет држава уговорница сазива Генерални секретар Савета Европе. Први састанак Комитета одржаће се у року од годину дана након ступања ове Конвенције на снагу. Након тога, састајаће се на захтев једне трећине држава уговорница, председника Комитета или генералног секретара.
3. Комитет држава уговорница доноси сопствени правилник о раду.

Члан 12 – Поступак

1. Поступак оцењивања се одвија у два круга. GRAVO утврђује предмет и одговарајућа средства за спровођење овог поступка, као што су упитници који могу да послуже као основа за поступак оцене примене Конвенције од стране држава уговорница.

2. Група GRAVO добија информације о примени Конвенције од држава уговорница на које се односи. Поред тога, она може да добије предметне информације и од невладиних организација и цивилног друштва, струковних удружења, као и од националних институција за заштиту људских права. Такође, GRAVO ће са дужном пажњом размотрити информације које су доступне и из других иструмената и тела Савета Европе, као и од других регионалних и међународних организација, у областима које спадају у домет ове Конвенције.

3. GRAVO може да организује посете државама, у сарадњи са националним властима а, по потреби, уз подршку независних националних експерата, ако расположиве информације нису довољне и не постоје други изводљиви и поуздани начини за њихово прибављање, или у случајевима предвиђеним чланом 13. став 2 ове Конвенције. Посете су допунског карактера и биће ограничене на области за које GRAVO закључи да су информације недовољне, као и на случајеве предвиђене чланом 13. став 2 ове Конвенције.

4. Посете обавља делегација групе GRAVO. Током ових посета, делегација може имати подршку стручњака из конкретних области. За време посета, делегација треба да:

- (i) има слободу кретања у предметној јурисдикцији;
- (ii) има могућност да оствари контакт са органима државне власти;
- (iii) има могућност да се несметано насамо састаје са лицима које жели да интервјуише;
- (iv) има приступ материјалима релевантним за предметну посету.

5. Група GRAVO припрема нацрт извештаја који садржи анализу примене одредби на којима се оцена заснива, као и њене препоруке и предлоге о томе како предметна држава уговорница може да реши идентификоване проблеме. Нацрт извештаја се доставља на коментар држави уговорници која је предмет оцене, а њене коментаре GRAVO узима у обзир приликом усвајања извештаја.

6. На основу свих добијених информација и коментара предметне државе уговорнице, GRAVO усваја свој извештај и закључке о мерама које је држава уговорница предузела ради спровођења одредби ове Конвенције. Извештај и закључци се достављају предметној држави уговорници и Комитету држава уговорница. Извештај и закључци групе GRAVO постају јавно доступни даном њиховог усвајања, заједно са свим коментарима државе уговорнице на коју се односе.

7. Не доводећи у питање поступак из ставова од 1. до 6. овог члана, Комитет држава уговорница може, на основу извештаја и закључака групе GRAVO, да усваја препоруке упућене предметној држави уговорници:

- а) у погледу мера које треба предузети ради примене закључака групе GRAVO, уз могућност одређивања рока за достављање информација о њиховом спровођењу; и
- б) у циљу подстицања сарадње са том државом уговорницом ради правилне примене ове Конвенције.

Члан 13 – Хитан поступак

1. Уколико група GRAVO добије поуздане информације које указују на проблеме који захтевају хитну пажњу ради спречавања или ограничавања обима, односно броја тежих повреда Конвенције, она може да захтева од предметне државе уговорнице хитно достављање специјалног извештаја о мерама које је предузела за спречавање тих повреда.
2. Узимајући у обзир информације које достави предметна држава уговорница, као и све друге поуздане информације које су јој на располагању, група GRAVO може да наложи једној или више својих чланица да спроведу истрагу и хитно је о томе извести. Где постоје ваљани разлози и уз пристанак предметне државе уговорнице, истрага може да обухвати и посету на њеној територији.
3. Након анализе налаза истраге из става 2 овог члана, група GRAVO прослеђује налазе предметној држави уговорници и, по потреби, Комитету држава уговорница, Комитету министара и Парламентарној скупштини Савета Европе, заједно са свим коментарима и препорукама. Извештај и закључци групе GRAVO постају доступни јавности даном њиховог усвајања, заједно са коментарима државе уговорнице на коју се односе.

Члан 14 – Мишљења

GRAVO може, по потреби, да усваја мишљења о спровођењу ове Конвенције.

Члан 15 – Однос према другим телима

Комитету министара и Парламентарној скупштини Савета Европе достављају се периодични извештаји о спровођењу ове Конвенције.

Поглавље IV – Однос према другим међународним инструментима

Члан 16 – Однос према другим међународним инструментима

1. Ова Конвенција не утиче на права и обавезе које произилазе из других међународних инструмената којих су државе уговорнице ове Конвенције такође садашње односно будуће уговорнице, а које садрже одредбе о питањима које уређује ова Конвенција и које гарантују већу заштиту права адвоката на слободно бављење својом професијом.
2. Државе уговорнице ове Конвенције могу да закључују међусобне билатералне и мултилатералне споразуме о стварима којима се бави ова Конвенција, у сврху допуне или јачања њених одредби или олакшавања примене принципа који су у њој отелотворени.

Поглавље V – Завршне одредбе

Члан 17 – Потписивање и ступање на стагу

1. Ова Конвенција је отворена за потписивање државама чланицама Савета Европе, државама које нису чланице а учествовале су у њеној изradi, и Европској унији.
2. Ова Конвенција је предмет ратификације, прихватања или одобрења. Инструменти ратификације, прихватања, или одобрења депонују се код Генералног секретара Савета Европе.

3. Конвенција ступа на снагу првог дана у месецу након истека периода од три месеца од дана када осам потписница, укључујући и најмање шест држава чланица Савета Европе, изразе своју сагласност да буду обавезане Конвенцијом у складу са одредбама претходног става.

4. У погледу земаља потписница које накнадно изразе своју сагласност да се обавезу Конвенцијом, Конвенција ступа на снагу првог дана у месецу након истека периода од три месеца од дана депоновања инструмента ратификације, прихватања, односно одобрења.

Члан 18 – Приступање Конвенцији

1. Након ступања ове Конвенције на снагу, Комитет министара Савета Европе може, након консултација са државама уговорницама ове Конвенције и добијања њихове једногласне сагласности, да позове било коју државу која није чланица Савета Европе и није учествовала у изради ове Конвенције, да приступи Конвенцији на основу већинске одлуке у складу са чланом 20d Статута Савета Европе и на основу једногласне одлуке представника земаља уговорница који имају право учешћа у раду Комитета министара.

2. У погледу држава приступница, Конвенција ступа на снагу првог дана у месецу након истека периода од три месеца од дана депоновања инструмента приступања код Генералног секретара Савета Европе.

3. Свака држава уговорница која није чланица Савета Европе учествује у финансирању активности групе GRAVO и активности Комитета држава уговорница у складу са модалитетима које утврди Комитет министара.

Члан 19 – Територијална примена

1. Свака држава односно Европска унија може, приликом потписивања или депоновања свог инструмента ратификације, прихватања, одобрења или приступања, да одреди територију или територије на које ће се ова Конвенција примењивати.

2. Свака држава уговорница може, касније, путем изјаве упућене Генералном секретару Савета Европе, да прошири примену ове Конвенције на било коју другу територију означену у изјави за чије међународне односе је надлежна односно у чије име је овлашћена да предузима мере. У погледу те територије, Конвенција ступа на снагу првог дана у месецу након истека периода од три месеца од дана пријема такве изјаве од стране Генералног секретара.

3. Свака изјава изражена у складу са претходна два става може, у погледу било које територије одређене том изјавом, да се повуче упућивањем обавештења Генералном секретару Савета Европе. Повлачење постаје правоснажно првог дана у месецу након истека периода од три месеца од дана пријема таквог обавештења од стране Генералног секретара.

Члан 20 – Изјаве

1. Свака држава уговорница ове Конвенције у обавези је да, приликом потписивања односно депоновања свог инструмента ратификације, прихватања, одобрења или приступања, путем писане изјаве упућене Генералном секретару Савета Европе, назначи називе стручних звања која спадају у област примене ове Конвенције у сврхе члана 3. а). Изјава се касније може изменити на исти начин. Овом изјавом и свим њеним потоњим изменама не нарушава се циљ ове Конвенције као ни заштита коју она предвиђа.

2. Свака држава уговорница ове Конвенције може, приликом потписивања односно депоновања свог инструмента ратификације, прихватања, одобрења или приступања, путем писане изјаве упућене Генералном секретару Савета Европе, да саопшти да појам „органи јавне власти“ обухвата једно или више следећих тела:

- (i) законодавна тела у погледу осталих послова које обављају;
- (ii) органе судске власти у погледу осталих послова које обављају;
- (iii) физичка односно правна лица уколико врше јавне функције или управљају јавним фондовима, у складу са домаћим законодавством.

Ова изјава се може мењати касније, на исти начин.

Члан 21 – Резерве

1. Свака држава, односно Европска унија може, приликом потписивања, односно депоновања свог инструмента ратификације, прихватања, одобрења или приступања, путем писане изјаве упућене Генералном секретару Савета Европе, да изјави да задржава право да не примењује односно да примењује само у одређеним случајевима или под одређеним условима одредбе прописане чланом 6. у вези са чланом 2. став 3. подстав б) ове Конвенције. Ниједна друга резерва не може бити изјављена по питању одредби ове Конвенције.

2. Свака држава уговорница може у целини или делимично да повуче резерве упућивањем писане изјаве Генералном секретару Савета Европе. Изјава постаје пуноважна даном пријема од стране Генералног секретара.

Члан 22 – Измене и допуне Конвенције

1. Сваки предлог за измену и допуну ове Конвенције коју представи нека држава уговорница доставља се Генералном секретару Савета Европе који исти прослеђује државама чланицама Савета Европе, државама које нису чланице а учествовале су у изради Конвенције, свим државама потписницама, свим државама уговорницама, Европској унији и свим државама позваним да приступе овој Конвенцији у складу са одредбама члана 18. став 1.

2. Све измене и допуне које предложи нека држава уговорница достављају се Комитету држава уговорница, који Комитету министара доставља своје мишљење о тим предложеним изменама и допунама.

3. Комитет министара разматра предложене измене и допуне и мишљење Комитета држава уговорница и може, након консултација са државама нечланицама, које су стране ове Конвенције, да усвоји те измене и допуне.

4. Текст измена и допуна које Комитет министара усвоји у складу са ставом 3. овог члана прослеђује се државама уговорницама на прихватање.

5. Измене и допуне усвојене у складу са ставом 3. овог члана ступају на снагу првог дана у месецу након истека периода од једног месеца од дана када све државе уговорнице обавесте Генералног секретара о њиховом прихватању.

Члан 23 – Отказивање

1. Свака држава уговорница може, у било ком тренутку, да откаже ову Конвенцију достављањем обавештења Генералном секретару Савета Европе.
2. Отказ постаје правоснажан првог дана у месецу након истека периода од шест месеци од дана пријема обавештења од стране Генералног секретара.

Члан 24 – Обавештења

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе, државе које нису чланице а учествовале су у изради ове Конвенције, све државе потписнице, све државе уговорнице, Европску унију и све државе позване да приступе Конвенцији, у складу са чланом 18., о следећем:

- а) сваком потпису;
- б) депоновању сваког инструмента ратификације, прихватања, одобрења или приступања;
- в) сваком датуму ступања ове Конвенције на снагу у складу са члановима 17. и 18.;
- г) свакој измени и допуни усвојеној у складу са чланом 22., као и датуму ступања на снагу те измене односно допуне;
- д) свакој изјави датој сходно члану 20.;
- ђ) свакој резерви и повлачењу резерве израженој сходно члану 21.;
- е) сваком отказивању у складу са одредбама члана 23.;
- ж) сваком другом акту, обавештењу или саопштењу о овој Конвенцији.

Као потврду тога, доле потписани, који су за то прописно овлашћени, потписују ову Конвенцију.

Сачињено у Луксембургу, 13. маја 2025. године, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојна, у једном примерку који се депонује у архиви Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе доставља оверене примерке свакој држави чланици Савета Европе, државама које нису чланице а учествовале су у изради ове Конвенције, свакој држави потписници, Европској унији и свакој држави која је позвана да приступи овој Конвенцији.

Додатак – Привилегије и имунитет (Члан 10.)

1. Овај додатак се примењује на чланове GRAVO који се помињу у члану 10. ове Конвенције, као и на друге чланове делегација у државним посетама. У сврху овог додатка, израз „други чланови делегација у државним посетама“ подразумева и независне националне експерте и стручњаке који се помињу у члану 12. ставови 3 и 4 ове Конвенције, запослене у Савету Европе и преводиоце које Савет Европе ангажује у пратњи GRAVO током државних посета.
2. Чланови GRAVO и други чланови делегације у државним посетама, приликом обављања својих функција припреме и реализације ових посета и извештавања о истим, као и приликом путовања у вези са тим функцијама, уживају следеће привилегије и имунитет:
 - а) имунитет од личног хапшења односно притвора и од заплене личног пртљага, као и имунитет од судског гоњења сваке врсте у погледу изговорене или писане речи и свих радњи предузетих у својству службеног лица;
 - б) изузеће од свих ограничења слободе кретања приликом изласка и повратка у своју земљу боравка и уласка и изласка из државе у којој обављају своје функције, као и од регистрације као страних држављана у држави коју посећују односно кроз коју пролазе обављајући своје функције.
3. Током путовања у оквиру обављања својих функција, члановима GRAVO и другим члановима делегације у државним посетама ће, по питању царинске и девизне контроле, бити додељене исте олакшице као оне које се додељују представницима страних влада на привременој службеној дужности.
4. Документи у вези са оценом примене ове Конвенције које носе чланови GRAVO и други чланови делегација у државним посетама уживају неповредивост. Службена преписка GRAVO односно службена комуникација чланова GRAVO и других чланова делегације у државним посетама не подлеже задржавању односно цензури.
5. Да би се члановима GRAVO и другим члановима делегације у државним посетама осигурала потпуна слобода говора и потпуна независност у вршењу дужности, имунитет од судског гоњења за изговорену односно писану реч и све радње предузете при вршењу дужности треба да остане на снази и након што дотична лица престану да буду ангажована на тим дужностима.
6. Привилегије и имунитети се лицима поменутим у ставу 1 овог додатка додељују како би се заштитила независност у обављању њихових функција у интересу групе GRAVO, а не ради личне користи. Укидање имунитета ових лица врши Генерални секретар Савета Европе када процени да би тај имунитет ометао спровођење правде као и када се исти може укинути не доводећи у питање интересе GRAVO.